

Vígszínházi évszázad

A közönségnek fontos
Társulati hűség

intézmény hivatalos évfordulója, hanem meghatározóvá vált emlékek, benyomások, kapcsolatok megerősítése. *Gábor Miklós* például édesanyjára emlékezett, aki sokáig nézőtéri felügyelő volt itt, a Nemzeti Színház volt vígés színészei régi előadások egy-egy azóta is eleven pillanatra, *Presser Gábor* azokra, akik korán és örökre elmentek, *Benedek Miklós* az első huszonöt évet idézte.

Különleges, megható este volt. (Középen Marton László igazgató)

(Fotó: Kertész)

A meghatódottság mögött azonban ott motoszkál a jövő kérdése. Ma, egy századdal az impozáns épület átadása után, amikor a kultúra talán minden eddiginél erősebben szorul ki napról napra az emberek életéből és a költségvetési szervek terveiből, merre megy a Víg? Miközben számos budapesti színház léte napi probléma, homlokzatok potyognak, és társulatokat ver szét a kultúrpolitika rövidlátása, a Vígszínház épülete másfél évvel ezelőtt megújult, a társulat sok tehetséges fiatalal dolgozik, egyre merészebb előadások születnek. Úgy látszik, ismét csúsfórmába ért.

Marton László igazgatót a színház jelenéről és a jövő kilátásairól kérdeztem:

– Hogy mi lesz a következő száz évben, azt szerencsére nem tudom, és ez így jó. A Vígszínház valójában összenőtt a budapesti polgársággal. Nekünk nagyon sok olyan bérlőnk van, akinek már a szülei, nagyszülei is bérlők voltak. Ezeket a tradíciókat nem lehet eléggé becsülni. „Születésnapunkon”, amikor egy délelőttre kinyitottuk a Vígszínházat a közönség számára, döbbenetes élményt kaptunk: ezrek jöttek el. Nem hiszem, hogy ma van politikai párt, amelyik ennyi embert tudna kivinni az utcára. Azok jöttek, akik ide járnak az előadásokra, akiknek ez a saját színházuk. Hogy mi lesz majd azokkal, akik ilyen hagyományban nőttek föl, akik látogatták a Vígszínházat, de mostanában anyagilag is,

társadalmilag is annyira leromlanak, le fognak-e mondani a jegyről? Én a magam részéről csak azt remélem, hogy nem.

– *Vagyis valóság lett, amit Sas József a Mikroszkóp Színpad képviselőjében az ünnepi műsorban ironikusan javasolt a nézőknek, hogy ne egyenek kenyeret, ne vegyenek ruhát és cipőt, de jegyet igen.*

– Szerintem ez számtalanszor megtörténik. Azt, hogy ez milyen város és milyen remek színházba járó közönsége van, én is tanúsíthatom, hiszen sok városban nemcsak megfordultam, de rendezek is. Állítom, hogy sehol a világon nincs olyan értő és színházszerető közönség, mint nálunk.

– *Mondhatjuk azt, hogy a közönség jó gazdája a Vígszínháznak?*

– Pontosan. Bebizonyosodott, hogy ez a város mélyen elkötelezett a művészet irányában. Évek óta próbáljuk elmagyarázni azoknak, akik felelősek a város művelődéséért, kultúrájáért, hogy a színház, a kultúra szeretete generációkon keresztül beívódott az emberekbe, nem szabad szétverni hagyományos intézményeit. A kihívás egy kicsit olyan, mint a nyelvújítás idején. Ha létrejönnek azok a befogadó színházak, amelyeket most a budapesti önkormányzat erőltet, akkor meg fognak jelenni egyrészt a nyugat-európai turnéegyüttesek, az átutazó, kis kaliberű angolszász művészekkel. Másrészt bejönnek az általam az „Operaház fantomjaként” nevezett előadások,

amelyeken ugyan magyar színészek fognak fellépni, és hazai lesz a tánckar, de hajszálpontos másai lesznek eredeti West End-előadásoknak. Ennek semmi köze a helybéli kultúrához, ezek az egész világon egyformák, és megszüntetik a saját kultúrát. A nyitott délelőtt arról győzött meg, hogy az embereknek szükségük van a saját kultúrára.

– *Hogyan szeretné fejleszteni a színházat? Van-e például olyan szerepkör a társulatban, amelyik nem igazán erős?*

– Én nem hiszek a társulatfejlesztésnek abban a módjában, amelyik szerepkörre szerződött. Mi nem nagyon szoktunk sztárokat szerződtetni, inkább kineveljük, főleg a saját – *Horvai István* és a magam – főiskolai növendékei közül. Ez azt jelenti, hogy színjátszásról, valóságról, igazságról hasonlóképpen vélekedünk. Ilyen módon fejlődik a mi társulatunk. Kétségtelen, hogy az, amit régen társulati hűségnek hívtak, a mai karrier- és pénzorientált világban leértékelődött. De nekem az a magánvéleményem, hogy társulatot nem lehet úgy váltani, mint inget. Nem nagyon tudok a magyar színjátszásban igazi nagyságokat, akik négy-öt helyen dolgoztak volna sikerrel. Nekünk jelenleg abban rejlik az egyik legnagyobb erőnk, hogy van néhány olyan művésznk, aki a színház egészében tud gondolkodni.

– *Számomra nagyon imponáló, hogy a színház ennyire jól kommunikál a fiatalokkal, hogy az idősebb generációkhoz tartozó művészek is tanulnak tőlük, az egymásra hatás kétoldali, és így viszik előre a színházat. Ez ritka.*

– Akad most olyan is a fiatalok között, aki közben értékes, igazán remek rendező lett. Nemcsak *Eszenyi-ékről* beszélek, mert már a következő gárda is itt van. Például rendkívül értékes volt *Alföldy Róbert* rendezése. Nagyon fontos ezeknek a fiatal embereknek a tehetségét értőn, szeretettel és felelőséggel gondozni. Ez a százéves Vígszínháznak mindig erőssége volt, remélem, az is marad.

GÖTZ ESZTER